

УДК 78.071.2(477)(092)

DOI 10.31654/2520-6966-2025-27F-113-218-232

Корнеєва Л. Л.

кандидат філософських наук, доцент кафедри української мови, літератури, культурології та журналістики НДУ імені Миколи Гоголя

korneeva.lyudmila@gmail.com

orcid.org/0000-0002-6229-8194

Шкурко А. М.

аспірант кафедри української мови, літератури, культурології та журналістики НДУ імені Миколи Гоголя

antonii.shkurko@gmail.com

orcid.org/0009-0006-0340-9006

Андрій Кузьменко (Кузьма Скрябін): перші кроки до мистецтва

У статті розглядається дитячий та підлітковий період біографії Андрія Вікторовича Кузьменка (Кузьми Скрябіна). З'ясовується вплив родинного середовища на пробудження інтересу Андрія до мистецтва, ролі матері у становленні творчої особистості митця та значення системного музичного навчання.

На основі мемуарів Ольги Кузьменко та інших джерел була досліджена родинна атмосфера дитинства та її вплив на становлення творчої особистості Кузьми Скрябіна. Значним чинником стала присутність музики у повсякденному житті майбутнього митця фактично з перших днів його життя, чому у певній мірі сприяла професія матері. Звертається увага на психологічні реакції Андрія Кузьменка на публічні виступи у ранньому дитинстві, його чутливість. Важливим фактором розвитку вільної творчої уяви стало позитивне ставлення матері до різного роду вигадок і історій, які Андрій любляв розповідати в дитинстві. Разом з тим, наполегливість батьків щодо навчання в музичній школі сприяла набуттю досвіду відповідального ставлення до занять та навичок завершувати розпочаті справи. Крім того, навчання в музичній школі заклало й основи необхідних професійних вмінь.

Родинна атмосфера, емоційний досвід дитинства, дбайлива й турботлива любов матері стали суттєвою основою характерних у подальшому для творчого стилю Кузьми Скрябіна щирості, відвертості та психологічної чуттєвості. Разом з тим, досвід системної музичної освіти формував риси організованості та відповідальності, необхідні для досягнення кар'єрного успіху. Збалансованість психологічного відчуття захищеності та вимог дисциплінованості у дитинстві та підлітковому віці стали вдалою базою для формування творчої особистості Кузьми Скрябіна.

Ключові слова: Андрій Кузьменко, Кузьма Скрябін, мемуари Ольги Кузьменко, гурт «Скрябін», розвиток творчих здібностей.

Актуальність. Одним із найбільш злободенних завдань української гуманітаристики, у тому числі в галузях культурології, історії та теорії культури, мистецтвознавства, літературознавства тощо, є поглиблення наукового опрацювання творчої спадщини митців, які стали знаковими для культури доби Незалежності. Однією з таких творчих постатей є співак, поет, композитор, письменник, лідер гурту «Скрябін» Андрій Вікторович Кузьменко, широко відомий також як Кузьма та Кузьма Скрябін. Творчий спадок митця та сама його непересічна особистість заслуговують на одне з найпочесніших місць на сторінках новітньої української історії. Втім, попри широку народну популярність і, безумовно, почесне місце цього майстра в історії української культури, наукове дослідження як творчого шляху Андрія Кузьменка, так і його творчого спадку є актуальним, але все ще далеким від достатнього реалізації завданням.

Ступінь опрацювання теми. Переважна більшість присвячених Андрію Вікторовичу Кузьменку (або ж Кузьмі Скрябіну) наукових публікацій очікувано присвячена його творчості та мистецькому спадку. Суттєва частина з них належить філологам і стосується мовних властивостей та характеристик його поетично-пісенної творчості. Серед таких слід вказати на низку публікацій О. Клещової, яка вивчає тексти Кузьми Скрябіна щонайменше з 2013 року. У співавторстві з В. Черноморовою О. Клещова досліджувала мовностилістичні особливості пісенних текстів Скрябіна, звертаючи увагу не тільки на тропи, але й на діалектизми, молодіжну сленгову лексику та інші особливості, які дозволяють характеризувати його пісні як «...колеритні, неординарні, та написані мовою, що близька пересічному українцеві» [12, с. 131]. В іншій публікації того ж року О. Клещова аналізувала лінгвокультуреми у пісенному тексті Андрія Кузьменка «Львів то є Львів». Дослідниця виокремлює типи лінгвокультурем у тексті пісні та з'ясовує етимологію деяких міських топонімів [6]. У ще одній публікації О. Клещова виявляє, описує та систематизує одоративну (пов'язану із запахами) лексику в поетичній творчості Андрія Кузьменка [9]. Слід згадати і ще деякі зі статей О. Є. Клещовою, у яких висвітлюються мовні особливості та аспекти творчості Андрія Кузьменка [4; 7; 8].

Використанню суржикю в текстах пісень рок-гурту «Скрябін» присвячена публікація Ю. Поздрань та О. Мусійчук, які роблять висновок: «Тобто виконавець свідомо використовував суржикізмами лише в розважальних піснях задля надання текстам реалістичності, а в серйозних філософських піснях послуговувався лише

літературною мовою» [16, с. 169]. Колористику в піснях групи «Скрябін» досліджує Ж. Д. Горіна [2].

О. Клещова розширює горизонт своїх мовознавчих студій зверненням до питань поетичної і музичної обдарованості [10], філософичності поезії митця [11]. У статті, присвяченій феномену пісенного дискурсу Кузьми Скрябіна, дослідниця зазначає: «Отже, пісенний дискурс А. Кузьменка, колишнього лідера гурту «Скрябін», – це глибоко філософська лірика непересічної особистості, харизматичного лідера, який став іконою українського року, людиною-легендою, справжнім патріотом, пісенна творчість якого була віддзеркаленням людського життя, енциклопедією, книгою буття із філософським баченням світу» [5, с. 334].

Ю. В. Каніщева досліджує популярність та детально характеризує емоційну й змістовну глибину відомої пісні Андрія Кузьменка «Мам» [3]. А. Ю. Власова визначає пісенну поезію Андрія Кузьменка як явище української масової культури та наголошує на її не тільки художньому, але й соціокультурному значенні [1].

Проза Андрія Кузьменка також неодноразово ставала об'єктом наукової уваги. Зокрема, М. Штогрин акцентує увагу на мотивах ініціації в автобіографічній повісті Кузьми Скрябіна «Я, "Победа" і Берлін» [20]. С. Цікавий аналізує повість «Місто, в якому не ходять гроші» крізь призму антиутопії та введеного Мішелєм Фуко поняття гетеротопії [19]. Комічні тональності та ефекти книги Кузьми Скрябіна «Я, Паштет і Армія» досліджує Л. Даниленко [21].

Низка публікацій присвячена творчим псевдонімам Андрія Кузьменка, яких митець мав декілька. Зокрема, В. Соприкіна та О. Маленко в монографії «Псевдонімікон української культурно-мистецької сфери початку ХХІ століття: лінгвістична інтерпретація» в окремому фрагменті під назвою «Кузьма» аналізують один з найбільш популярних псевдонімів Андрія Кузьменка [18, с. 174–178]. Провівши детальний аналіз виникнення та функціонування цього псевдоніму Андрія Кузьменка, авторки роблять висновок: «Отже, у межах української культурної свідомості псевдонім Кузьма зазнав концептуалізації і став концептом з відповідним іменем; образний складник представлений ідентифікаторами: співак; музикант, громадський діяч, патріот, особистість. Ціннісний складник концепту, про що свідчать і результати експерименту, і статті журналістів, реалізовано загалом схвальними емотивно-оцінними характеристиками Кузьми як сівака, патріота, людини» [18, с. 178].

Заслужують позитивної уваги опубліковані англійською мовою наукові дослідження творчості Андрія Кузьменка, – наприклад, стаття Л. А. Кулішенко та Л. М. Яременко «Мовні засоби вираження української ментальності (на основі казки Кузьми Скрябіна (Андрія Кузьменка) “Тарасик, тролейбус і святий Миколай”» [22]. Безперечно, англійськомовні публікації сприяють поширенню знайомства світового наукового товариства з найкращими сторінками української культури та їх теоретичним опрацюванням, – зокрема, це стосується і мистецького спадку Андрія Кузьменка.

Іноді українські науковці звертаються до самого образу легендарного митця та його життєвого шляху. Втім, ця лакуна поки що заповнена переважно мемуарами мами Андрія Кузьменка Ольги Кузьменко та деяких його друзів і колег за сценою. Із наукових публікацій заслуговує на окрему увагу доволі ґрунтовне дослідження особливостей та складників харизми особистості Андрія Кузьменка, проведене Уляною Конвалюк. Науковиця визначає характерні риси харизми Кузьми Скрябіна як цілісної системи, «...що складається з таких факторів 1) психологічних та фізичних особистих якостей, рис, здібностей і можливостей; 2) іміджу лідера; 3) комунікативних аспектів впливу (навики спілкування, взаємодії з людьми, прийоми впливу на них, ораторські навички, харизматичний лідер як руйнівник звичаїв і творець ритуалів); 4) мотивації лідера (прагматичні мотиви, мотиви метафізичного, місіонерського рівня, місія» [13, с. 51].

Отже, попри певну тематичну різноманітність наукових досліджень творчості та самої індивідуальності Андрія Кузьменка (Кузьми Скрябіна) вони все ще доволі розрізнені та не охоплюють значну кількість творчих та біографічних аспектів. Зокрема, є потреба й у дослідженні та введенні у науковий обіг наявного пласта мемуарної літератури, присвяченої Андрію Вікторовичу Кузьменку, значна частина якої належить матері митця Ользі Михайлівні Кузьменко. **Метою дослідження** є з'ясування деталей ранньої біографії Андрія Кузьменка, які сприяли формуванню та становленню його особистості, таланту та впливали на подальшу творчість.

Виклад основного матеріалу. Родинна атмосфера дитинства Андрія Кузьменка відіграла ключову роль у формуванні його творчої чутливості та музичного світогляду. Саме сім'я стала тим первинним середовищем, у котрому емоційність, тепло, турбота та музика створили особливий цілісний психологічний простір, у якому визрів майбутній митець. Мати Ольга Михайлівна Кузьменко, яка за освітою

та фахом була вчителькою музики, стала не лише центральною фігурою раннього емоційного життя Андрія, а й першим і найважливішим «музичним провідником», закладаючи основи слухового й естетичного досвіду, який згодом стане фундаментом його творчості.

Від самого народження між Андрієм та його мамою встановився особливий, надзвичайно міцний зв'язок. Ольга Михайлівна у своїй книжці «Моя дорога птаха. Мамина книжка» згадує той перший момент, коли побачила сина: «Моє дитячко спеленали, показали мені та понесли – з того самого моменту я відчула, що моє серце пішло за моїм малесеньким птахою, який заповнив увесь мій світ» [15, с. 2]. Ця цитата є надзвичайно показовою: від першої хвилини життя Андрій був оточений не просто турботою, а й глибокою любов'ю, яка створювала для нього стан емоційної захищеності.

У спогадах Ольги Михайлівни особливо відчутно її переконання, що найбільша сила у вихованні дитини – у простій щоденній любові: «Я хочу сказати всім мамам, які мають маленьких хлопчиків, – дітей треба любити більше за себе, носити на руках, поки можете підняти з землі. Ніякі муштри чи покарання не зроблять з вашого сина справжнього мужчину. Не бійтеся тулити до себе хлопчика, тримайте його за рученьку, допоки це йому потрібно. Ви свою любов перелете в дитину, а вона, в свою чергу, буде ту любов віддавати іншим» [15, с. 16]. Таке середовище дало можливість Андрієві зростати в атмосфері постійної ніжності й тепла, де відкритість та щирість була основним способом взаємодії з людьми. Подібна модель стосунків, заснована не на суворості, а на підтримці й постійній емоційній присутності, дала йому внутрішній ресурс відкритості до світу. Саме тому його пісні мають ту впізнавану щирість, у якій немає жодного бажання приховувати емоції, – вони звучать просто, інколи, особливо у ранній творчості, по-дитячому наївно. У його композиціях відчувається доброта, м'якість та відвертість, що виростає не зі слабкості, а з досвіду дитячої довіри до світу, сформованої завдяки материнській любові. Це особливо помітно в ранній творчості, де емоції висловлюються просто й безпосередньо, мовою, якою говорить саме дитяча уява. У пісні «Птахи» Андрій співає: «Я собі захотів політати десь під небом». Прості слова, вільні від складних метафор, відкривають внутрішню потребу бачити світ ширшим і добрішим. А рядок «Двоє гарних крил – і мені вже ніц не треба» передає ту чисту, по-юнацькому наївну впевненість, коли для щастя достатньо однієї уявної деталі – саме такої, яка народжується лише в середовищі безпеки, любові та довіри.

У дитинстві Андрія музика з'являлася цілком природно – не як урок, а як елемент повсякденного спілкування між ним і мамою. Вона майже завжди заспокоювала його співом, і в її спогадах є тепла деталь: «Він мало спав, а щоб його заколисати, треба було переспівати всі пісні, які знаєш, – і вдень, і вночі» [15, с. 2]. Для Андрія це був не просто голос – це був його перший музичний світ, який він чув щодня від народження. Таке середовище створювало для нього особливий зв'язок із музикою. Він звикав до мелодійності голосу, до інтонацій, до ритму – не помічаючи цього, просто живучи поруч із материнським співом. Музика була для нього частиною домашнього тепла, способом заспокоїтися й відчувати себе поруч із найближчою людиною.

За спогадами Ольги Михайлівни Андрій був дуже чутливою дитиною. Він глибоко переживав будь-що, що виходило за межі звичності: «Він був тонкосльозим, реагував сльозами й уже будучи школярем» [15, с. 7]. Таку емоційність у багатьох сім'ях намагаються «пригасити», і навіть тато Андрія, за словами матері, «хотів його виховати на свій лад, але старання були марними» [15, с. 7]. Мати ж робила навпаки, – вона підтримувала його, вміла заспокоїти, створювала умови, у яких навіть найсильніші почуття не ставали для хлопчика загрозою. Це давало дитині можливість не боятися власних емоцій, а значить – у майбутньому вільно їх висловлювати через творчість. Саме тому в дорослому житті Андрій Кузьменко став одним із тих українських артистів, чия щирість у текстах і піснях не була штучною: вона походила з глибокого внутрішнього дозволу бути собою.

Емоційна відкритість робила Андрія дуже чутливим до несправедливості та грубості. Навіть незначне зауваження могло його образити. Мати згадує, що сварити його було практично неможливо: «Його ніхто ніколи серйозно не сварив, бо він міг зайтися плачем від образи...» [15, с. 4–5]. Ця деталь вказує не лише на вразливість хлопчика, а й на особливу конфігурацію його емоційного розвитку. Підвищена чутливість робила його несприйнятливим до жорстких виховних методів, формуючи потребу в делікатному ставленні та підтримці.

Паралельно з емоційністю в Андрія дуже рано проявилася розвинена уява. Він постійно вигадував різні оповідки й прагнув ділитися ними з дорослими. Мати згадувала, що він «придумував багато історій, які треба було без тіні усмішки вислухати» [15, с. 4]. Інтерес

до таких дотепних вигадок він проніс крізь дитинство, а у дорослому житті ця риса стала частиною його публічного образу, здатністю говорити про складні речі просто, з гумором і самоіронією. Він швидко створював власні версії ситуацій і міг розповідати їх так, ніби це об'єктивна правда. Це знову характеризувало Андрія як дитину з яскраво вираженим нарративним мисленням, творчим підходом до інтерпретації світу й внутрішньою потребою в комунікації через оповідь.

Емоційність, схильність до фантазії і сенсорна чутливість створили унікальну психологічну базу, на якій згодом виросте його творча особистість – відверта, чутлива, гострослівна й глибоко людяна.

У дитинстві Андрій надзвичайно гостро реагував на сам факт публічності. На традиційних дитячих виступах у садку він не міг абстрагуватися від погляду інших людей: їхня присутність змінювала його поведінку, звичні рухи подекуди ставали складними і незграбними. Пошук очей матері серед публіки був не просто жестом, це було прагнення знайти підтвердження того, що він не сам на сцені, що за ним стоїть близька людина. Мати згадує, що будь-який виступ у дитячому садку перетворювався для нього на випробування, позначене сильним емоційним напруженням: «У садочку подивитися його виступ було не реально – ролі були уже перекреслені тремтінням губи і пильнуванням, чи мама на місці» [15, с. 7]. Найбільш визначальною для Андрія була присутність матері – її погляд виконував функцію емоційного «якоря», який дозволяв йому відчувати себе в безпеці. Утім, важливо, що складнощі з виступами в дитинстві не призвели до стійкої відрази до сцени. Можна припустити, що напруженість цих моментів свідчить, наскільки значущими вони були для нього. Він не ставився байдуже до того, що відбувається перед іншими людьми, – навпаки, він проживав це як подію особливої ваги, де кожна деталь мала значення. У цьому можна побачити витоки тієї абсолютної відповідальності й ширості, з якими Андрій згодом виходитиме перед публікою вже дорослим артистом: він ніколи не дозволяв собі «виходити абияк» – кожна зустріч із глядачем для нього була особливою.

Проблема ранньої публічності стала для Андрія формою внутрішнього тренування. Страх, тремтіння губи, емоційна перевантаженість – усе це з часом трансформувалося у впевненість, яка вже в юності почала домінувати над сором'язливістю. Він навчався публічності не через подолання, а через проживання – від відкритого страху до відкритої присутності.

До подібних яскравих переживань раннього віку належить випадок, який стосується поїздки до львівського цирку. Як згадує мати, побачивши виступ артистів, маленький Андрій так перейнявся побаченим, що мимоволі спробував повторити їхні рухи: «У львівському цирку він так захопився повітряними гімнастами, що тато ледве встиг схопити його за штанці...» [15, с. 7]. Подібні реакції на сильні зовнішні стимули вказують на підвищену емоційну чутливість, яка з раннього дитинства визначала спосіб його взаємодії зі світом. Андрій гостро відгукувався на все нове й незвичне, і цей імпульс одразу переходив в емоційну реакцію, а далі – у дію: рух та/або слово.

Початок системного музичного навчання став для Андрія важливим етапом переходу від стихійної природної взаємодії з музичним середовищем до інституційно структурованих контактів із мистецтвом. Хоч батьки і не ставили за мету виростити зі свого сина музиканта, навчання гри на фортепіано все ж мало важливу роль у розвитку дитини. Для Андрія музична школа стала першим місцем, де від нього вимагали не лише чуттєвості, а й дисципліни. Це був простір, який потребував регулярних занять, повторень, уміння долати втому й роздратування.

На перших етапах навчання хлопець зіткнувся з труднощами, пов'язаними з концентрацією та стійкістю уваги. Його природна емоційність вступала у конфлікт із необхідністю сидіти за інструментом тривалий час. Андрій не був захоплений навчанням у музичній школі, лінувався і на четвертому році навчання навіть заявив, що не хоче «ходити на музику». Утім, як пише мама: «Музична школа для Андрійка була обов'язком, який не обговорювався...» [15, с. 11]. Ці слова не свідчать про суворість, а радше про послідовність у вихованні: музика була частиною родинної традиції. Мати згадує, як Андрій інколи плакав під час домашніх вправ, і навіть «не раз клавіші були мокрі від сліз» [15, с. 11]. Такий образ сина вона описує з легкою іронією та материнською ніжністю. Цей момент відображає важливий аспект: музична школа навчила майбутнього митця наполегливості, яка стане однією з ключових рис у його подальшій творчості.

Сам факт того, що музична освіта не була перервана навіть після переїзду до Новояворівська, демонструє стабільність і послідовність підходу батьків до освіти Андрія. Мама писала: «...після сьомого року навчання переїхали у Новояворівськ, де Андрійко закінчив музичну школу по класу фортепіано» [15, с. 11].

Системне навчання музики вплинуло на розвиток Андрія – передусім на формування слуху, ритму та відчуття інтонації. Фортепіано ж,

хоч і не стало його основним інструментом у дорослому творчому житті, допомогло сформувати відчуття гармонії та музичної логіки. Технічна підготовка, отримана в ранні роки, пізніше дозволила Андрію Кузьменку створювати музику, в якій відчувається поєднання талановитих авторських мелодій із професійно структурованим гармонійним рядом. Для музиканта, який згодом стане автором сотень пісень, цей фундамент був критично важливим. Таким чином, системне навчання музики в дитинстві стало пунктом, в якому природна музична обдарованість, чуття та емоційність отримали форму та спрямування.

У підліткові роки значення музики в житті Андрія помітно зросло. Багато вільного часу Андрій проводив на даху 9-поверхівки, де слухав музичні програми по радіоприймачу. «Він налаштовував радіо на польську хвилю і поринав у світ музики, неосяжної як океан», – згадує Ольга Кузьменко у своїй іншій книзі про сина [14, с. 6]. Згадка про цей період отримала своє втілення у пізнішій автобіографічній повісті «Я, "Победа" і Берлін». У ній Андрій з притаманним йому гумором і самоіронією описує характерні ситуації юного віку: «Мене в різних кінцях Львова могло чекати до десяти людей в той самий час, коли я навіть не збирався виїжджати з рідного Новоеврейська і слухав радіо на даху будинку разом із Зоською, бо більше ніхто, крім нього і мене, не слухав радіо на даху» [17, с. 14].

У цих радіопрограмах Андрій почув зарубіжні музичні гурти, які справили на нього сильне враження і визначили його подальші смаки. Зокрема, знайомство з шотландським гуртом «The Exploited» на початку 1980-х спричинило його зацікавлення панк-роком, а британські «Dereche Mode» та «The Cure» відкрили перед ним світ new romantic, який згодом стане однією з творчих основ раннього «Скрябіна».

Висновки. Родинна атмосфера, емоційний досвід дитинства, дбайлива й турботлива любов матері стали суттєвою основою характерних у подальшому для творчого стилю Кузьми Скрябіна щирості, відвертості та психологічної чуттєвості. Практика ж системної музичної освіти формувала риси організованості та відповідальності, необхідні для досягнення успіху. Збалансованість психологічного відчуття захищеності та вимог дисциплінованості в дитинстві та підлітковому віці стали вдалою базою для формування творчої особистості Кузьми Скрябіна. Важливо також, що вже в ранньому віці Андрій Кузьменко отримав позитивний досвід публічних виступів та доволі різноманітних творчих вправ і занять, що залучали не тільки музику, але й певні нарративні практики. Можна припустити, що саме це заклало підґрунтя для дуже широкого спектру його творчої самореалізації, що вбирає в себе

музику, поезію, прозу, акторську гру, продюсерство та ведення телевізійних шоу. Враховуючи видову та жанрову різноманітність творчого спадку митця, перспективним спрямуванням його наукових досліджень можуть бути питання інтертекстуальності та інтермедіальності.

Література

1. Власова А. Ю. Пісні Андрія Кузьменка як явище української масової музичної культури. *Культурологічний альманах: Випуск 1. Ціннісні зміни молоді і сучасні форми культуротворчості*. Вінниця: ТОВ Нілан-ЛТД, 2015. С. 140-142.

2. Горіна Ж. Д. Колористика музично-поетичної культури гуртів «Скрябін» і «Океан Ельзи». *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72) № 5 Ч. 1 2022. С. 32-38. DOI 10.31654/2520-6966-2025-27F-113-5-23 https://DOI_10.31654/2520-6966-2025-27F-113-5-23.org/10.32782/2710-4656/2022.5.1/06.

3. Кانیщева Ю.В. Штрихи до поетичного портрета Андрія Кузьменка (Кузьми Скрябіна). *Слобожанська бесіда – 17. Лінгвістика тексту і вивчення української ментальності: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 29 жовтн. 2024 р.) / ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»; за ред. проф. Глуховцевої К.Д.* Вип. 17. Полтава, 2024. С. 20-26.

4. К्लещова О. Є. Актуалізовані, семантично оновлені слова у пісенній творчості Андрія Вікторовича Кузьменка («Скрябіна»). *Zwiastowac. Nauki i praktyci: Zbiór raportów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Literatura, socjologia i kulturoznawstwo. Aktualne naukowe problemy. Rozpatrzenie, decyzja, praktyka» (Gdańsk 29.06.2015 – 30.06.2015)*. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2015. S. 78 – 82.

5. К्लещова О. Є. Лінгвістичний феномен пісенного дискурсу Кузьми Скрябіна. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*, № 31 (вересень, 2023). С. 330-335.

6. К्लещова О. Є. Лінгвокультуреми у пісенному тексті Андрія Кузьменка «Львів то є Львів». *Образне слово Луганщини: XII Всеукр. наук.-практ. конф. імені Віктора Ужченка*. Вип. 12. Луганськ: ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2013. С. 152-159.

7. К्लещова О. Є. Мовна палітра сучасної української пісні (на матеріалі пісенних текстів Андрія Кузьменка). *Zwiastowac. Nauki i praktyki. Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Filologia, socjologia i kulturoznawstwo. Priorytetowe obszary badawcze: od teorii do praktyki» (Lublin (PL) 28.02.2017)*. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2017. S. 57–60. URL: http://xn--e1aaifpcds8ay4h.com.ua/files/file/scientific_conference_62/62-5.pdf#PAGE=57.

8. К्लещова О. Є. Національне мовомислення пісенної творчості Андрія Кузьменка (Скрябіна). *Zwiastowac. Nauki i praktyki: Monografia pokonferencyjna Science, Research, Development. Philology, Sociology and Culturology. London*

(30.10.2019-31.10.2019). Warszawa: Wydawca: Sp. Z o.o «Diamond trading tour», 2019. № 22. S. 99–103. URL: http://xn--e1aaifpcds8ay4h.com.ua/files/94_5_s.pdf.

9. Клещова О. Є. Одоративна лексика в поетичній творчості Андрія Кузьменка («Скрябіна»). *Лінгвістика. Збірник наукових праць*. № 2(39), 2018. Старобільськ. ЛНУ імені Тараса Шевченка. С. 143-149.

10. Клещова О. Є. Поетичний і музичний талант Андрія Кузьменка. *Zbior raportow naukowych. «Literatura i kulturoznawstwo. Projekty naukowe»*. Wykonane na materialach Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji 27.02.2015 – 28.02.2015 roku. Sopot. Warszawa: Wydawca: Sp. Z o.o. «Diamond trading tour», 2015. S.114 – 118.

11. Клещова О. Є. Філософія буття поезії Андрія Кузьменка (Кузьми Скрябіна) *Zwiastowac. Nauki i praktyki: Monografia pokonferencyjna «Science, Research, Development. Philology, sociology and culturology»*. London 30.10.2018 – 31.10.2018. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2018. № 10. S. 82–86. URL: http://xn--e1aaifpcds8ay4h.com.ua/files/82_5.pdf.

12. Клещова О., Черноморова В. Мовностилістичні особливості пісень гурту «Скрябін». *Образне слово Луганщини: XII Всеукр. наук.-практ. конф. імені Віктора Ужченка*. Вип. 12. Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. С. 128–131.

13. Конвалюк У. Харизма особистості Андрія Кузьменка. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство [за ред. О. С. Смоляка]*. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. № 1 (вип. 38). 334 с. С. 47-57.

14. Кузьменко О. М. Група Скрябін та друзі по сцені. Львів: Вид-во Старого Лева, 2016. 192 с.

15. Кузьменко О. М. Моя дорога птаха. Мамина книжка. Львів: Вид-во Старого Лева, 2015. 47 с.

16. Мусійчук О., Поздрань Ю. Суржик та суржикізм в текстах пісень рок-гурту «Скрябін». *Матеріали XLVIII науково-технічної конференції під-розділів ВНТУ*. Вінниця, 13–15 березня 2019 р. 2019. Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/71_16.

17. Скрябін Кузьма. Проза. Харків: Фоліо, 2023. 378 с.

18. Соприкіна Вікторія, Маленко Олена. Псевдонімікон української культурно-мистецької сфери початку ХХІ століття: лінгвістична інтерпретація: [монографія]. Харків: ХНПУ; ХІФТ, 2021. 264 с.

19. Цікавий С. Антиутопія та гетеротопія: фікційне місто-тюрма в повісті «Місто, в якому не ходять гроші» Кузьми Скрябіна. *Актуальні проблеми української літератури і фольклору*. 2017. № 25. С. 134-151. http://nbuv.gov.ua/UJRN/apulf_2017_25_13.

20. Штогрин М. Хронотоп подорожі як модель ініціації в повісті А. Кузьменка «Я, «Побєда» і Берлін». *Волинь філологічна: текст і контекст. Українська література як художній феномен: зб. наук. пр. / упоряд. В. Г. Сірук*. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. Вип. 19. С. 309–316. <https://volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/613>.

21. Danylenko, L. «In the army now» : Комічні тональності пам'яті про радянське минуле в книзі Кузьми Скрябіна «Я, Паштет і Армія». *Wielkie tematy w literaturach slowanskich Slavica Wratislaviensia CLXXIII*. Wrocław. 2020. P. 245–254. <https://DOI.10.31654/2520-6966-2025-27F-113-5-23.org/10.19195/0137-1150.173.20>.

22. Kulishenko L. A., Yaremenko L. M. Language means of verbalization of the ukrainian mentality (based on Kuzma Skriabin's fairy-tale "Tarasyk, Trolleybus and St. Nicholas"). «*Філологічні трактати*», Том 9, № 3. 2017. Суми. Сумський державний університет. С. 35-43. <https://tractatus.sumdu.edu.ua/index.php/journal/article/view/189>.

References

1. Vlasova, A. Yu. (2015). *Pisni Andriia Kuzmenka yak yavnyshche ukrainskoi masovoi muzychnoi kultury* [The Songs of Andrii Kuzmenko as a Phenomenon of Ukrainian Popular Music Culture]. *Kulturolohichnyi almanakh – Culturological Almanac*: Iss. Vinnytsia: TOV Nilan-LTD Publ. pp. 140-142. [in Ukrainian].

2. Horina, Zh. D. (2022). *Kolorystyka muzychno-poetychnoi kultury hurtiv «Skriabin» i «Okean Elzy»* [The Colouristics of the Musical and Poetic Culture of the Bands Skriabin and Okean Elzy]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Filolohiia. Zhurnalistyka – Scientific Papers of V. I. Vernadskyi TNU. Series: Philology. Journalism*. Vol. 33 (72). № 5. Part 1. pp. 32-38. DOI 10.31654/2520-6966-2025-27F-113-5-23 <https://DOI.10.31654/2520-6966-2025-27F-113-5-23.org/10.32782/2710-4656/2022.5.1/06>. [in Ukrainian].

3. Kanishcheva, Yu.V. (2024). *Shtrykhy do poetychnoho portreta Andriia Kuzmenka (Kuzmy Skriabina)* [Touches to the Poetic Portrait of Andrii Kuzmenko (Kuzma Skriabin)]. *Slobozhanska beseda – 17. Linhvistyka tekstu i vyvchennia ukrainskoi mentalnosti: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Poltava, 29 zhovtn. 2024 r.) - Slobozhanska conversation – 17. Text Linguistics and the Study of Ukrainian Mentality: Materials of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference (Poltava, October 29, 2024)*. Iss. 17. Poltava. pp. 20-26. [in Ukrainian].

4. Klieshchova, O. Ye. (2015). *Aktualizovani, semantychno onovleni slova u pisennii tvorchosti Andriia Viktorovycha Kuzmenka («Skriabina»)* [Actualized and Semantically Renewed Words in the Songwriting of Andrii Viktorovych Kuzmenko (Skriabin)]. *Zviastowac. Nauki i praktyci: Zbiór raportów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Literatura, socjologia i kulturoznawstwo. Aktualne naukowe problemy. Rozpatrzenie, decyzja, praktyka» (Gdańsk 29.06.2015 – 30.06.2015)*. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2015. pp. 78 – 82. [in Ukrainian].

5. Klieshchova, O. Ye. (2023). *Linhvistychnyi fenomen pisennoho dyskursu Kuzmy Skriabina* [The Linguistic Phenomenon of Kuzma Skriabin's Song Discourse]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Hraal nauky» - International Scientific Journal "Grail of Science"*. № 31 (September, 2023). pp. 330-335. [in Ukrainian].

6. Klieshchova, O. Ye. (2013). *Linhvokulturemy u pisennomu teksti Andriia Kuzmenka «Lviv to ye Lviv»* [Linguocultural Units in the Song Text by Andrii

Kuzmenko "Lviv Is Lviv"]. *Obrazne slovo Luhanshchyny: XII Vseukr. nauk.-prakt. konf. imeni Viktora Uzhchenka – Figurative Word of Luhansk Region: XII All-Ukrainian Scientific-Practical Conference Named After Viktor Uzhchenko*. Iss. 12. Luhansk: DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka Publ. pp. 152-159. [in Ukrainian].

7. Klieshchova, O. Ye. (2017). *Movna palitra suchasnoi ukrainskoi pisni (na materialii pisennykh tekstiv Andriia Kuzmenka)* [The Linguistic Palette of the Contemporary Ukrainian Song (Based on the Song Lyrics of Andrii Kuzmenko)]. *Zviastowac. Nauki i praktyki. Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Filologia, socjologia i kulturoznawstwo. Priorytetowe obszary badawcze: od teorii do praktyki»* (Lublin (PL) 28.02.2017). Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour». pp. 57–60. URL: http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/file/scientific_conference_62/62-5.pdf#PAGE=57 [in Ukrainian].

8. Klieshchova, O. Ye. (2019). *Natsionalne movomyslennia pisennoi tvorchosti Andriia Kuzmenka (Skriabina)* [National Linguistic Thinking in the Songwriting of Andrii Kuzmenko (Skriabin)]. *Zviastowac. Nauki i praktyki: Monografia pokonferencyjna Science, Research, Development. Philology, Sociology and Culturology*. London (30.10.2019-31.10.2019). Warszawa: Wydawca: Sp. Z o.o «Diamond trading tour». № 22. pp. 99–103. URL: http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/94_5_s.pdf [in Ukrainian].

9. Klieshchova, O. Ye. (2018). *Odoratywna leksyka v poetychnii tvorchosti Andriia Kuzmenka («Skriabina»)* [Odorative Vocabulary in the Poetic Works of Andrii Kuzmenko (Skriabin)]. *Linhvistyka. Zbirnyk naukovykh prats – Linguistics. Collection of Scientific Works*. № 2(39). Starobilsk. LNU imeni Tarasa Shevchenka Publ. pp. 143-149. [in Ukrainian].

10. Klieshchova, O. Ye. (2015). *Poetychnyi i muzychnyi talant Andriia Kuzmenka* [The Poetic and Musical Talent of Andrii Kuzmenko]. *Zbiór raportow naukowych. «Literatura i kulturoznawstwo. Projekty naukowe»*. Wykonane na materialach Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji 27.02.2015 – 28.02.2015 roku. Sopot. Warszawa: Wydawca: Sp. Z o.o. «Diamond trading tour». pp. 114–118. [in Ukrainian].

11. Klieshchova, O. Ye. (2018). *Filosofia buttia poezii Andriia Kuzmenka (Kuzmy Skriabina)* [The Philosophy of Being in the Poetry of Andrii Kuzmenko (Kuzma Skriabin)]. *Zviastowac. Nauki i praktyki: Monografia pokonferencyjna «Science, Research, Development. Philology, sociology and culturology»*. London 30.10.2018 – 31.10.2018. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour». № 10. pp. 82–86. URL: http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/82_5.pdf [in Ukrainian].

12. Klieshchova, O., Chernomorova, V. (2013). *Movnostylistychni osoblyvosti pisen hurta «Skriabin»* [Linguo-Stylistic Features of the Songs of the Band Skriabin]. *Obrazne slovo Luhanshchyny: XII Vseukr. nauk.-prakt. konf. imeni Viktora Uzhchenka – Figurative word of Luhansk region: XII All-Ukrainian scientific-practical conference named after Viktor Uzhchenko*. Iss. 12. Luhansk: DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka» Publ. pp. 128–131. [in Ukrainian].

13. Konvaliuk, U. *Kharyzma osobystosti Andriia Kuzmenka* [The Charisma of Andrii Kuzmenko's Personality]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seria: Mystetstvoznavstvo – Scientific notes of the Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University. Series: Art History O. S. Smolyak (Ed.)*. Ternopil: TNPU im. V. Hnatiuka Publ. № 1 (iss. 38). pp. 47-57. [in Ukrainian].
14. Kuzmenko, O. M. (2016). *Hrupa Skriabin ta druzi po stseni* [The Band Skriabin and Friends on the Stage]. Lviv: Staroho Leva Publ. 192 p. [in Ukrainian].
15. Kuzmenko, O. M. (2015). *Moia doroha ptakha. Mamyna knyzhka* [My Dear Bird. Mom's Book]. Lviv: Staroho Leva Publ. 47 p. [in Ukrainian].
16. Musiichuk, O., Pozdran, Yu. (2019). *Surzhyk ta surzhykizmy v tekstakh pisen rok-hurtu «Skriabin»* [Surzhyk and Surzhykisms in the Song Lyrics of the Rock Band Skriabin]. *Materialy XLVIII naukovy-tekhnichnoi konferentsii pidrozdiliv VNTU – Materials of the XLVIII scientific and technical conference of VNTU divisions*. Vinnytsia, 13-15 March 2019. Access: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/7116> [in Ukrainian].
17. Skriabin, Kuzma. *Proza* [Prose]. (2023). Kharkiv: Folio Publ. 378 p. [in Ukrainian].
18. Soprykina, Viktoriia, Malenko, Olena. (2021). *Psevdonimikon ukraïnskoi kulturno-mystetskoï sfery pochatku XXI stolittia: linhvistychna interpretatsiia* [The Pseudonymicon of the Ukrainian Cultural and Artistic Sphere of the Early 21st Century: A Linguistic Interpretation]. Kharkiv: KhNPU; KhIFT Publ. 264 p. [in Ukrainian].
19. Tsikavyi, S. (2017). *Antyutopiia ta heterotopiia: fiktsiine misto-tiurma v povisti «Misto, v yakomu ne khodiat hroshi» Kuzmy Skriabina* [Anti-Utopia and Heterotopia: The Fictional Prison-City in the Novella "The City Where Money Is Not Used" by Kuzma Skriabin]. *Aktualni problemy ukraïnskoi literatury i folklore - Current Problems of Ukrainian Literature and Folklore*. № 25. pp. 134-151. http://nbuv.gov.ua/UJRN/apulf_2017_25_13 [in Ukrainian].
20. Shtohryn, M. (2015). *Khronotop podorozhi yak model initsiatsii v povisti A. Kuzmenka «Ya, «Pobieda» i Berlin»* [The Chronotope of Travel as a Model of Initiation in Andrii Kuzmenko's Novella "Me, 'Pobeda,' and Berlin"]. *Volyn filolohichna: tekst i kontekst. Ukrainska literatura yak khudozhnii fenomen: zb. nauk. pr. – Volyn Philological: Text and Context. Ukrainian Literature as an Artistic Phenomenon: Collection of Scientific Works*. Compiled by V. H. Siruk. Lutsk: Vezha-Druk Publ. Iss. 19. pp. 309-316. <https://volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/613> [in Ukrainian].
21. Danylenko, L. (2020). *«In the army now» : Komichni tonalnosti pamiaty pro radianske mynule v knyzi Kuzmy Skriabina «Ya, Pashtet i Armia»* ["In the Army Now" : Comic Tonalities of Memory of the Soviet Past in Kuzma Skriabin's Book "Me, Pashtet, and the Army"]. *Wielkie tematy w literaturach slowanskich Slawica Wratislaviensia CLXXIII*. Wroclaw. R. 245–254. <https://DOI.10.31654/2520-6966-2025-27F-113-5-23.org/10.19195/0137-1150.173.20> [in Ukrainian].

22. Kulishenko, L. A., Yaremenko, L. M. (2017). Language means of verbalization of the ukrainian mentality (based on Kuzma Skriabin's fairy-tale "Tarasyk, Trolleybus and St. Nicholas»). *Filolohichni traktaty – Philological Treatises*, Vol. 9, № 3. 2017. Sumy. Sumskyi derzhavnyi universytet Publ. pp. 35-43. <https://tractatus.sumdu.edu.ua/index.php/journal/article/view/189>

Korneeva L. L.

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language, Literature, Culturology and Journalism of Nizhyn Mykola Gogol State University
korneeva.lyudmila@gmail.com
orcid.org/0000-0002-6229-8194

Shkurko A. M.

Postgraduate Student of the Department of Ukrainian Language, Literature, Culturology and Journalism of Nizhyn Mykola Gogol State University
antonii.shkurko@gmail.com
orcid.org/0009-0006-0340-9006

Andrii Kuzmenko (Kuzma Skryabin): First Steps to Art

The paper examines the childhood and adolescence of Andrii Viktorovych Kuzmenko (Kuzma Skriabin). The purpose of the study is to determine the influence of the family environment on the awakening of Andrii's interest in art, the role of the mother in the formation of the artist's creative personality, and the importance of systematic musical training. The following research methods were used in the work on the publication: empirical, analysis and synthesis, biographical, psychobiographical.

Based on the memoirs of Olha Kuzmenko and other sources, the family atmosphere of childhood and its influence on the formation of Kuzma Skriabin's creative personality were investigated. A significant factor was the presence of music in the everyday life of the future artist from the first days of his life, which was to some extent facilitated by the profession of his mother. Attention is drawn to Andrii Kuzmenko's psychological reactions to public performances in early childhood, his sensitivity. An important factor in the development of free creative imagination was the mother's positive attitude to various kinds of fiction stories that Andrii liked to tell in childhood. At the same time, the parents' insistence on studying at a music school contributed to the acquisition of experience of a responsible attitude to classes and skills to complete the work begun.

The family atmosphere, the emotional experience of childhood, the mother's careful and caring love became an essential basis for the sincerity, openness and psychological sensitivity that were later characteristic of Kuzma Skriabin's creative style. At the same time, the experience of systematic musical education formed the features of organization and responsibility necessary for achieving career success. The balance of the psychological sense of security and the requirements of discipline in childhood and adolescence became a successful basis for the formation of Kuzma Skriabin's creative personality.

Key words: Andrii Kuzmenko, Kuzma Skriabin, memoirs of Olha Kuzmenko, the group "Skriabin", development of creative abilities.